

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

ADMINISTRACIÓ

REDACCIÓ

CARRÉ NOU DE S. FRANCESCH

núm. 27, pis 2da

BARCELONA.

PERÍÓDICH SATÍRICH, HUMORISTICH, IL-LUSTRAT Y LLITERARI.

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

FORA DE BARCELONA

cada trimestre

ESPAÑA, 8 rals.

CUBA Y PUERTO RICO, 16.

ESTRANGER, 16.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

L' HOME REFORMAT.

Jo no us dire pas si l' home està ben fet ó bé mal fet, si té tals ó quals imperfeccions, tals ó quals defectes: si l' que va formarlos s' hi va rompre ó no s' hi va rompre l' cap, perque jo no m' vull comprometre criticant a ningú.

Lo que si vull dir es que m' sembla que jo agafaria la materia de que l' home s' compon, l' hi donaria una forma diferent, hi faria alguns remeides... y l' vaja! molt seria que no visqués ab una mica més de comoditat de lo que are viu.

Tal vegada quant los haja esplicat punt per punt lo plan del mèus projectes, dirán:—Uf! quina cosa mes lletja y més monstruosa!

Pero jo l' aturaré dihentlo:—No hi ha res al món absolutament lleig ni absolutament bonich. Las cosas lletjas son lletjas relativament a las bonicas, y las bonicas son bonicas relativament a las lletjas.

Y encare l' s' dire més: lo lleig, y lo bonich es mes fill de la costum de mirar-se las coses de certa manera y baix un patró donat, que de las coses mateixas.

Com m' esplican sino que hasta l' micos, que son los animals que s' acostan més al home, ells ab ells se trobin guapos?

** Anem á desarollar lo plan dels remeides.

Agafo al home tal com es; es a dir ab lo cap sobre del coll, lo coll sobre las espàtulas, los brassos, un a cada costat, lo cos á continuació de las espàtulas citadas y las camas á continuació del cos.

Tot això podria modifícarse ab grans ventatges; pero aniria una mica massa enllà si comensava á trastocar la complicada màquina humana.

Aixis es que la deixo de bon grat tal com se presenta y m' limito á algunes modificacions relativament petites.

Comensém pèl cap.

Lo cap es lo cimbori del edifici humà, la part més eminent, la regió més alta. Al revés de lo que succeeix ab las casas, en l' edifici humà l' úlitim pis es lo més apreciable, per la senzilla raho de que hi ha més llum, sense l' inconvenient de las escaletes. Las sensacions y las idees hi resideixen, entrant y sortint, pujant y baxant ab una facilitat que aturdeix y espanta. Van per teléfono. Los fils de aquest teléfono son los nervis.

Y tot y sent lo cimbori quantes imperfeccions!

Comensém pèls cabells que son del tot innecessaris, al istiu perque fan calor, y al hivern perque abriga més un bon barret de feltre, y encare més una bona barretina de llana, que no una bona caballeria. A més de aquelles rahons hi ha l' inconvenient de tenir que pentinar-los y tallar-los.

Tocant á las orellas, me sembla que ab una de bén bona n' hi hauria prou. Las dos conxas que forman avuy dia podrian colosear al front imitant una petxina, y obrirse y tancarse com las petxinas, segons convingués ser més ó menos sort de conveniencia.

Ab una orella no mes al davant sempre hundriam la

ventatge de no sentir res al darrera nostre, y ns estavariam molts disgustos.

Si hi ha una cosa mal disposada, de segur qu' es lo nas.

Totas las malas olors surten de terra y pujan amunt; involuntariament aspirem ab lo nas, y diguin si no es crèmador, vulgas no vulgas, sentir las que no ns agradan, per la raho de que l' s' forats del nas son finestras desmanteladas sense porticons.

Y tant fàcilment com podria remediarse! No hi ha més que desenganxarlo, colocantlo ab los forats cap per munt! Ademés de això quina comoditat pels que prenen rapé!

Y l' s' ulls! Vaya una solta. Tenirne dos y tots dos mirant á la mateixa direcció! No valdrà més tenirne un al davant y un altre al darrera, per veure lo que passa al darrera, prevenir perills y evitar molts cops que ns la fregissen!

La boca no està tant malament. Lo únic que m' hi fa mal, sobre tot un dia que estant distret vaig caure, es la proximitat de la llengua ab las dents. Una cosa tan tendre sempre exposada a que las dents l' escapsin!

Me sembla que sense gran dificultat podriam tenir una boca per menjar y un' altre per enraionar. Es qüestió de un senzill forat més o menys.

** Lo gran inconvenient del coll es que no puga girar-se en totas direccions.

Del mateix mal adoleixen los brassos. ¿Qué costaria una clàvia senzilla que facilites tots los moviments? Vamos á veure qu' costaria?

Del cos no n' dire res perque casi sempre l' duhem tapat, y a dintre no vull ficarm'hi, perque es allà ahont es la màquina més complicada.

Per mi lo més imperfecte del home son las camas. Passém perque las cuixas s'igan tals com son, encare que si poguessin girar á dreta y esquerra y per tots cantons, res hi perderíam.

Pero diguem que han vist res més mal colocat que las pantorrillas? Sembla impossible tanta imprevisió!

Mil cops hi tractat d' averiguar de que serveixen y aquesta es l' hora que no n' hi pogut treure l' agua clara.

Quan millor no seria que per compte de tenirlas al darrera les tinguessim al davant!

Los sentiments, las aspiracions, los instints del home, tot indica de una manera més clara que l' aygna de Moncada, que l' home ha de anar sempre endavant. Caminem endavant sempre.

Y com que alguns cops anem á las foscas, succeeix que a lo millor, pataplum, donem una camallada contra un objecte imprevist.

Ja l' hem fet.

Si no ns rompem la canyella, ns fem un blau ó una pelada, que ns dona tasca per una pila de días.

¿Perque d'onchis no hem de tenir las pantorrillas al davant? ¿Perque no hem de tenir preservadas per un bon tot de greix las canyellas de la cama?

Vaja, confessém que ns van fer sense solta ni volta, y van deixarnos tal com per casualitat varem sortir.

Los adelants de la ciència y las llissons de la experiència indiquen que certes reformas son necessàries, é indispensables.... pero ningú pensa ab empêndre-selas.

Qualsevol inventor que vulga intentar-ho, jo l' hi asseguro, no s' entendrà de feyna.

P. K.

REVISTA

De la segona corrida de novillos verificada en la tarda del domingo 29 de los corrientes.

Caracoles, ni uno puede respirá, aunque sea de su gusto! Metio y prensao á drento de la carroza del camion de yerro que zala de la Rambla y va por las cayes jaciendo de colomotoras dos jacos de mucha fuerza y mucho chaparramiento. Y ezo que á las narises de los cabayeros ciudadanos que viajan en el tren, pa que no les sea incòmodo, hay plantao un mandato del Zeno Arcalde que ice cuantas rotundas caben en los asientos y cuantos pares de pies se premien en las plataformas de alante y del darrera y aluego habla de murtas y despues hay la fecha del dia en que fue escribido y too muñiformate y mostrando seriedad.

Prosopuesto, que mardito de Déus el caso que jase naide de semejante papel ar que no se dà nenguna importancia, cosa que susede con tos los mandamientos que zalen rubricaos por las señorías de los alcaldes y jasta por los usias de los ministros y manquen aun lo zeán por lo más empingorrado ó como si dijéramos lo arriba de tó de lo último del final de la escalera.

Mas dejemos á un lado y á dos si es preciso, esta question poco conveniente pues aunque se trate de letres muertas se puede dar un tropieso que le rompa á uno el cachivache que resibió cuando aun estaba nuevito y flamante el agua del bautismo, mediante el pago de los reates establecios segun el arancel de la tarifa que pa su uso particular tienen los curas de la iglesia y aqueyo si que no es letra muerta. Por fin sueldo la gorda y la delgada llegamos á la plaza de toros.

A los toros? dirán Vds. pues no se echaban noviyos? Si señores, les contesto: yo soy muñ fácil de acontentar y encuentro muñ lògico y dino de practicarse el dicho de que á falta de tortas bueno es el pan (asi me parece que debe decirse y no del modo al irevè como se usa de costumbre) y los noviyos para mi que tengo sangre torera de gusto y afición, en las venas de la persona de mi individuo son un pan del que no hago mendrugs, muñ al contrario, me lo como enterito y sin dejar ni una resquista de señal saboreando con delicia el postre residuo de la última muella ó moja.

Lo dicho, no comedador que yo ne me trato con gente que tenga importancia por lo que se les haya escrito en el ferro de adrento de una piel de borrego, ye que a la plaza penètre en el edifici me senté en mi sitiu y lugar, vi que las gradas estaban yenys en una mitad de su grandaria y vi que en ves del arcalde gordó, entraba en el palco que tiene solo una puerta y dos banderas colgá

esperant que això s' arregli...
però 'm sembla... que ja va!
S' hi ha moments qu' està de calma,
desseguit, al cap d' un quart,
ja torném à les andades.
y 'm comensa à apostrofar
dihentme bestia, tros de cóniam.
poca solta... condemnat...
que l' hi feta desgraciada,
que la vull assassinar,
y que, à saberho, ni à tiros
l' hagueran feta casar.

C. GUMÀ.

(Se continuara)

ESQUELLOTS.

Cada diumenje, ja se sab: trens expressos à las aguas de Moncada.

Això si, trens de tercera classe, que fà posar l' ajuntament, perque 'ls barcelonins convidats vajin à alabarri l' obra d' haver construit tres pous, que tenen no sè quantas plomas d' ayga.

Un concell al Ajuntament. Si vol bombo podria darne un à cada músich de la banda del Ajuntament.

L' hi sortiria més barato.

Lo diumenje passat després de lidiarse à la plassa de toros los tres novillos de 'n Carrizuri, un feligrès que tenia al meu costat, cridava ab veu desaforada:

—¡Otro toro!... ¡Otro toro!...

—No veu que no més han lidiat tres toros? vaig dir jo.

—A que vère demanar toro de gracia?

Y ell va respondre 'm:

—Bueno, al menos que 'n treguin mitj.

Al Circo Equestre de la Plassa de Catalunya s' ha presentat un tal Mr. Avantée, que fà en lo trapecio equilíbrios maravillosos.

Jo no hi vist mai tant aplom, tanta seguretat y un domini tant complert del equilibri.

Y això que aquest mussiu treballa sense ret.

Un anglès deia:

—Dos anys de carrera vaig anarlo à veure à Lòndres ab l' idea de contemplar com cauria y no vaig poder lograrlo.

Més de cinquanta marinos de la corbeta sueca «Saga» van anar diumenje à la Plassa de Toros.

Un espectador deia:—Semblan espanyols.

Y un venedor de gaseosas responia:—No senyor son estrangers.

—Com ho coneixes?

—Perquè de una gaseosa me n' han donat quatre pelas.

(Històrich).

D' après nature.

Un mestre de casas vèà la fonda; dina y de memòria conta l' prèu de lo que l' hi costarà. Troba que 'l comte l' hi puja divuit quarts.

—Noy, quant es això? pregunta al mosso.

—Vint quarts, diu lo mosso.

—Tòrnau à contar, que jo trobo que son divuit.

Lo mosso ab molta calma:—Teniu rahò, no son més que divuit. Dispensèume jo 'm creya qu' erau de fora.

S' anuncia una peregrinació al santuari de Lourdes. L' empresa del carril fà una gran rebaixa: l' prèu de passatge no costarà més que una tercera part del seu import.

Un al saberho vèà dir:—No sè, 'm sembla que sent tant barato, deurán anar apretats com bens.

Resposta:—Aniran com lo que son.

—Xach!

—Qu' es aquest soroll Maria?

—Res, un cop de sabatot que hi donat al Mosquit, que ja feya molt temps que m' amohinava.

—L' has mort?

—No, però l' hi estaburnit.

—Perque no agafavas la candela y l' hi cremavas las alas?

—Tant honor per un mosquit? Dèu me 'n quart: ab insectes aixís se 'ls paga ab lo revés de la sabata. Y are que hi torni.

Diemenje que vè començaran à la Plassa de Toros los grans espectacles gimnàstichs, acrobàtichs y tauro-macos. S' estrenan los célebres gimnastas Nestor y Venoa, que treballan à 100 pèus d' elevació y un d' ells se deixa caure fent lo triple salt mortal, anant à parar als brassos del altre.

També s' estrenarà l' equilibrista Colleen que treballa sobre un fil-ferro à 50 pèus de elevació, sense balanci ni res.

Ademés s' estrenaran altres artistas notables de di-

versos gèneros; hi haurà un toro banderillejat ab cistells y picat en burro, toros ab premis pel públic, etc. etc. etc.

En fi, ja 'ns hi veurém.

Dimars constitució del Ajuntament.

Programa de la funció:

Una lutxa entre 'ls concejals nous y 'ls concejals vells y derrota de 'n Fontrodona per en Pujol Fernández.

Jo sempre ho havia dit:

—D. Ignaci, homes de tant greix, à la lutxa resistieren molt poch.

Are al Ajuntament ja hi ha tres concejals que 's diuen Coll.

Aixis si la corporació municipal se 'l trenca una vegada, encara n' hi quedaran dos de repuesto.

Un dels acorts que vè pendre l' Ajuntament va ser celebrar las sessions ordinarias lo dimars y las extraordinaries lo divendres.

Tot ho fan al pél.

—En viernes y en martes no te cases, ni te embarques.

Lo senyor Escuder:—¿Que no podrian celebrarse las sessions al Saló de Cent?

L' alcalde:—No senyor.

Es molta llàstima que podent no vulga ser de-cent.

Una escena que ha ocorregut en un carrer de Gracia: Passa un capellà, y una criatura de uns cinchs anys que vè de la mà de la seva mare, ab l' intent de ferli l' amistat l' hi estira el mantéu.

Resposta del capellà: una plantofada tremenda donada à la pobre criatura.

Es en vè que Jesucrist digués:—«Deixeu venir cap à mi las criatures.»

Dèu nos en quart de un capellà que s' ha ficat al cap l' idea de ser bisbe. Ab una escusa qualsevol, confirma.

QUÈNTOS.

Lo colmo de l' avaricia:

Un pobre s' acosta à un senyor demanantli caritat.

—No siguéu exigent, li diu lo senyor: la senmana passada ja vaig donarvos un xavo.

Reflexió que feya un pare à un seu fill, criatura molt travessa:

—Tú ets molt desobedient y Dèu te castigarà. Jo hi coneugut un noy que no creya als seus pares, y sabs que l' hi vè succehir?

—¿Qué?

—Que vè sortirli un ull de poll al dit xich del peu esquerre.

Resposta de un diplomàtic:

L' hi preguntavan:—¿Quinas son las grans potencias de l' Europa?

—L' Inglaterra, la Fransa, l' Alemania, la Russia y... la dona.

Dugas minyonas casadas de poch se fan amables confidencias:

—¿No veus? Per massa amable l' meu marit m' aburriex. Dia y nit lo tinch sempre sobre l' esquena.

L' altra ab molta prontitud y gran naturalitat:

—Donchs lo meu, al revés.

Passava pel carrer una noya que tenia la punta del nas vermella.

Un mistayre diu al véurela:

—Quan aquesta minyona fica la punta del nas dintre de un rentamans plé d' aigua, fà xuut.

Un que tenia uns ulls molt xichs, al véure à un senyor ab uns ulls grossos y molt hermosos, vè dir:

—M, agradarà tenir 'ls ulls com aquest senyor.

—¿Y que 'n farias, vè respondrelí un company, si tampoch tens puesto ahont ficar-te's?

A un metje estant al café l' hi arriman una tremenda bofetada, que l' hi infla la galta.

Al cap de un hora un amich que s' interessa per ell lo visita y l' hi diu, prevenint lo cas de un desafio:

—Suposo que això no tindrà altres conseqüències.

Lo metje, no comprenent l' interès del seu amich:

—No, ab unes bonas compresas, demà ja no s' hi coneixerà.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Me faltaban hu-tercera de dintre l' escribanía, no podent de cap manera saber qui d' allí 'ls prenia. Y fou que trobantse ab tot, allò qu' es diu molt trenat la dos hu del meu xicot me 'ls prenia d' amagat.

PAU SALA.

II.

Primera es una vocal; un pronom segona inversa; mon germà es un soldat tercera y en Cánovas du total.

J. SUST Y G.

ENDEVINALLA.

Tinch pél sense ser cap bestia, tinch alas y no só aucell y 's pot dir que no més surto en grans aconteixements.

PAU CORNADÓ.

MUDANSA.

Pél tot anaba ab la dona, y un home tot ve correns 'm punxa 'l tot, y un gran tot de sanch me sortí al moment.

JAIME.

QUADRAT DE PARAULAS.

Substituir los pichs ab lletras que llegidas vertical y horizontalment digan; la 1.ª ratlla una fruya; la 2.ª una dignitat oriental; la 3.ª un joch y la 4.ª un metall.

J. TROFNOM.

TRENCA-CLOSCAS.

Roda, Empalme, Olesa, Llagostera, Esplugas, Cervera, Vallcarca.

Posats aquests noms ab columna, las primeras lletras han de dir lo nom d' un poble de Catalunya.

TINA XIC.

LOGOGRIFO NUMERICH.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 .	. —Un nom de home.
4 2 3 9 6 7 8 2 .	. —Un nom de dona.
1 2 3 7 2 8 2 .	. —Un nom de dona.
1 2 8 5 6 2 .	. —Un nom de dona.
1 2 3 7 2 .	. —Un nom de dona.
1 2 3 5 .	. —Lo que tots hem tingut.
1 5 6 .	. —Una cosa dolsa.
1 2 .	. —Lo que tots tenim
1 .	. —Una lletra.

GEROGLIFICH.

K P

HOME

T G A

Rbo.

ANIMAL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª.—Mataro.
- IDEM 2.ª.—Sorna.
- ENDEVINALLA.—Cargol.
- SINONIMIA.—Diarri.
- CONVERSA.—Moncada.
- COMBINACIÓ NUMERICA.—1 7 4 5 3
5 3 1 7 4
7 4 5 3 1
3 1 7 4 5
4 5 3 1 7

7. LOGOGRIFO NUMÉRIC.—Lorca

Roca

Cor

Or

R.

8. GEROGLIFICH.—Diners sobre tot, donan salut

Barcelona: Imp. de Lluís Tasse, fill, Arch del Teatre, 21 y 23.

(c) Ministerio de Cultura 2006

L' ABECEDARI ILUSTRAT (Continuació).

!LL!

* Vegis La Esquella número 19.

!O!!

(S' acaba).